

Jan Roos (Harlingen, 1951) wordt beschouwd als een van de belangrijkste kunstenaars in het Noorden. Met *Op de scheidslijn van land en zee* eert Museum Belvédère de Harlinger havenschilder met een grote overzichtstentoonstelling. Deze krant sprak mensen die Roos gedurende zijn loopbaan gevolgd hebben en vroeg naar hun favoriete werken.

Ode aan een authentiek talent

Lassers (1988), 242 bij 285 centimeter, acryl op papier.

Golven (2013), 27 bij 34 centimeter, inkt, verf, potlood op papier.

Kisten (1999), 154 bij 192 centimeter, acryl op papier.

TEKST EN FOTO'S
DIRK VAN GINKEL

EIGENZINNIG

Frans Walon, kunstenaar, bevriend met Roos sinds hun academitijd in Leeuwarden begin jaren zeventig

„Jan is een echte kameraad van mij. Ik kwam, voor ik naar Amsterdam verhuisde, vaak bij hem op visite en dan nam hij me mee naar de scheepswerf en de haven waar hij altijd heen ging om te schilderen. Hij werkte tussen de arbeiders in, ze accepteerden gewoon dat hij er was. Ik vond het prachtig om erbij te zijn.

Op die werf heeft hij zijn misschien wel beste werk gemaakt. Wat me altijd is bijgebleven, is een groot werk van twee lassers. Een van die gasten draagt cowboylarzen en een bijpassende hoed. Een stoer werk van stoere mensen door een stoere schilder. En geschilderd op gebruikt verpakkingspapier uit de scheepsindustrie. We hebben veel gemeen, Jan en ik. Je eigen pad volgen en nooit opgeven is ons devies. Daar heeft hij zich altijd aan gehouden.”

MONUMENTAAL

Gert Jan Slagter, boekontwerper, maakte over het werk van Roos drie grote catalogi, waaronder het net gepubliceerde *Jan Roos – Op de scheidslijn van land en zee*

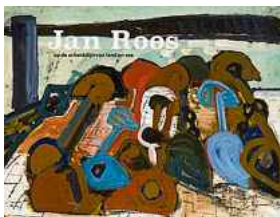
„Hoewel ik me door de jaren heen vele uren met Jan heb beziggehouden, ken ik hem nauwelijks persoonlijk. Maar hij spreekt tot mij door zijn werk. Hoewel Harlingen zo'n beetje de enige plek is waar hij werkt, zijn de werf- en havenbeelden die hij er heeft gemaakt universeel. De schepen, de steigers, de meeuwen, de bedrijvigheid van de lassers en lossers, je herkent het in elke haven waar je komt. Zijn werk heeft internationale allure, het hoort volgens mij ook geëxposeerd te worden in grote havensteden als Rotterdam en New York.

Een tekening die ik heel mooi vind, geeft de zee weer bij flinke wind, met hoge golven en schuimkoppen. Het bijzondere eraan, behalve de prachtige kleuren en de poëtische kracht ervan, is dat je de zee van opzij ziet. Bij alle zeegezichten in de schilderkunst zie je de zee van voren, maar hier niet. Ik denk dat Jan op een pier gestaan heeft toen hij dit maakte. Fascinerend is bovendien dat je het gewoon gelooft als je zegt dat dit werk 2 bij 3 meter is, maar het is maar 27 bij 34 centimeter. Welke afmetingen zijn werk ook

Jan Roos op weg naar de haven van Harlingen met zijn schilderspullen (2022).

“
JAN WAS, IS EN BLIJFT VOOR MIJ
DE OTIS REDDING VAN HARLINGEN

Het ontwerp van de catalogus is van Gert Jan Slagter.

heeft, het is altijd overtuigend en monumentaal.”

SPONTAAN

Marije Bouman, kunstenaar, besprak als recensent het werk van Roos

„Het werk van Jan ken ik al sinds 2006, toen ik in Museum Belvédère de eerste overzichtstentoonstelling zag. Wat me altijd getroffen heeft, is de spontaniteit in het werk en de enorme energie die eruit spreekt. Het is altijd vol beweging, van havenwerkers, meeuwen, het water...

Zelfs als hij gewoon een stel omgevallen kisten op de kade schildert, is er sprake van beweging. In dat schilderij van ongeveer 150 x 200 cm schuilt de dynamiek in de combinatie van tekenen en schilderen, in de laagde opbouw van het werk, de wat grove penseelstreken vooraan en de fijne arcering achteraan, in het ruwe papier dat zichtbaar gekreukt is en de wat roerige zee op de achtergrond. Er gebeurt heel veel. Alles in vorm en kleur werkt samen om hier een mooi schilderij van te maken, robuust en ijl tegelijk. Het is, met dat fijne losse handschrift, onmiskenbaar een Jan Roos.”

MELANCHOLIEK

Rudy Hodel, kunsthistoricus en oud-conservator Fries Museum

„Ik heb een aantal tentoonstellingen gemaakt waarin het werk van Jan een rol speelde. Onder andere *Blue Note*, een expositie in het Fries Museum die in het teken stond van de kleur blauw. Daarvoor kocht ik een groot schilderij van Jan aan dat bijna abstract is. Ik heb altijd van zijn abstractere werk gehouden, iets meer dan van zijn figuratieve havenbeelden. De abstracte voorstellingen kunnen van alles betekenen, dus je kan er eindeloos naar blijven kijken. Al kun je, als je per se naar iets Roos-achtigs op zoek bent, in dit werk natuurlijk de zee en wat steigerwerken zien. Voor mij heeft het vooral iets melancholiek.

Ik moet bij Jan altijd aan Otis Redding en diens song *Sittin on the Dock of the Bay* denken: *'Sittin in the mornin' sun / I'll be sittin when the evenin' come / Watching the ships roll in / And then I watch 'em roll away again, yeah'*. Jan was, is en blijft voor mij de Otis Redding van Harlingen.”

ROBUUST

Peter ter Braak, galeriehouder in Groningen, exposeert werk van Roos in de maand maart

„Ik vond het heel moeilijk om werk uit te zoeken voor mijn expositie over Jan. Er is zoveel – klein, groot en ontzettend groot – en ik vind het allemaal zo goed. Jan is een heel oorspronkelijk kunstenaar, er schuilt een soort oerkracht in zijn werk die je niet vaak tegenkomt.

Ik zie Jan als een soort strandjutter van bijzondere havenmomenten, die hij verbeeldt in een sterke, expressionistische stijl. Ik viel, toen ik zijn atelier voor het eerst bezocht, direct voor een werk van allerlei scheepstroep op de havenkade die hij enorm uitbundig heeft weergegeven. Fantastisch. Het is zo'n werk waarover je niet te lang moet lullen – dat doet Jan zelf ook niet – maar dat je gewoon moet voelen.”

Exposities

Jan Roos – Op de scheidslijn van land en zee – tot en met 7 juni 2026, Museum Belvédère, Oranje Nassaulaan 12, Heerenveen-Oranjevoud. Zie: museumbelvedere.nl

Jan Roos – expositie, 1 tot en met 29 maart 2026, Peter ter Braak, Noorderhaven 50, Groningen. Zie: peterterbraak.nl